

A csendtől a lélegzetig Mireille Vautier kiállítása

Mireille Vautier végtelenül sokrétű alkotó: alkalmazott művészeti tanulmányai után kezdetben a könyvillusztrációval foglalkozott, majd 2006-tól autonóm képzőművészeti alkotásokat, térplasztikákat, valamint nyomatokat, monotípiákat, ceruza- és tollrajzokat, videókat készít. A műfaji sokszínűség mellett azonban témaválasztása egyetlen kérdéskörben fogalmazható meg, amely a lét, a létezés metafizikus megragadása. Joachim Gasquet Cézanne-életrajzából kölcsönözve a gondolatot, Mireille Vautier alkotó attitűdjéről is elmondható: „*Amit tolmácsolni próbálok, az magának a létnek a gyökereibe, az érzetek kitapinthatatlan forrásába gubancolódik.*”

Könyvillusztrációiban a szó, a tartalom (vagyis az *Ige*) ölt kétdimenziós formát. Belső látása által életre kelti egy szubsztanciális világ lenyomatát színekben, formákban, belső-külső képekben. Itt a megértő, és egyfajta belső szűrőn át külsővé tehető lét a szövegek jelentéséből dekódolt valóság. Láthatóvá teszi a láthatatlant. Alakkal ruházza fel a szót. Máskor grafikai munkáival, tollrajzaival a hallható válik láthatóvá: ahogy a toll hegye sercegett a karcos papírfelületen, nyomot hagyva az eszköz, szétválaszthatatlanná vált a forma és a hang. A látvány az anyag eredendő struktúrájához kötött. Nem akar más lenni, csak az, ami: a papír, tinta, a vonal, a sercegő tollhegy, gesztus és ritmus.

Az önmaga által is belső tájképeknek, anatómiai térképeknek nevezett műveinek biomorfizmusa az élettelen és az élő között teremt kapcsolatot – ez utóbbit csupa nagy betűvel. Hiszen Vautier folyamatosan kommunikál a különféle anyagokkal, sajátlagosságukhoz rendeli hozzá azt a szubsztanciális energiát, amely a különféle anyagokban eleve meglévő lét-formából megragadja a létezés metamorfózisát. Abból, ami van, azt, ami lehet, vagyis a létezés pillanatnyilag adott állapotából az anyagok lényegi sajátosságait: például szabadon formálható és gyűrhető, vizesen ráncosodik, hullámzik, felvesz bármilyen alakot.

A papír, a pausz, a különféle műanyagokból készült zacskók, hálók, csomagolóanyagok membránhoz hasonló áttetsző és formálható, vagy önmagukban formálódó struktúrái, változásai, a szín és az anyag eleve magában hordozza a metamorfózis jellegét. A metamorfózis pedig az élettelenből a pseudo-élő felé vezet: olyan formákhoz, amelyekben benne van az élő szervezetek sajátosságait magába olvasztó rendszer.

Ám az alkotó nem Isten, hogy a primer biológiai létezés szintjén az élettelen életre lehelje. És nem is egyszerű mechanikus másolatát reprodukálja a belső anatómiának, ami – mint azt többek között Didi Hubermann a lenyomatról szóló tanulmányában is részletesen kifejti – csak pusztán lenyomata lenne valami élőnek, amely már nem él.

A belső vagy anatómiai tájképeinek csak forrása a test. Mégis a testhez mint élő organizmushoz köthetők, noha nem az organizmus, hanem az élet maga az, ami hangsúlyos lehet bennük.

„*Testem, látható és mozgó testem a dolgok sorába tartozik, egy közülük, bele ágyazódik a világ szövetébe, kohéziója dologi jellegű. De mivel lát és mozog, ezért a dolgokat maga körül tartja, azok az ő toldalékai vagy meghosszabbításai, beékelődnek a húsába, teljes definíciójának részei, a világ pedig magából a test szövetéből van szöve. Ezek a megfordítások, ezek az antinómiák különböző kifejezőmódjai annak, hogy a látás a dolgok közegéből vétetik, ott képződik, ott kezd el egy látható látni, s válik láthatóvá önmaga számára, ott, ahol megmarad az érzékelő és az érzékelt osztatlansága*” – írja Merleau-Ponty *A szem és a szellem* című művében.

Mireille Vautier belső térképein valójában az élet ösvényeit feltérképező tájak születnek, az erek az élet fonalai, amelyek át- meg átszövik az élettelen anyagot, metamorfózis ez az élet univerzumába. A különböző felületeken a ceruza vonalait immáron a Moirák fonala váltja fel, így a vörös fonal-erek tapintható valóságukkal életre lehelt formákká válnak.

És fontos itt a lehelet, a légzés, amely a kiállítás címében is megjelenik.

A magyar nyelv különösen jól szemlélteti a lélek, a létezés és lélegzés kapcsolatát. Az etimológiai szótár szerint: a lélek, az élet és a személyiség anyagtan hordozója a testben. A *léél* alapszava ősi finnugor örökség, a vogul és osztyák *lil* (lélegzet, lélek), a votják *lul* (lehelet, pára, lélek) tővel lehet kapcsolatos.

„Amit inspirációnak hívnak – írja ugyancsak Merleau-Ponty –, szó szerint kell venni: a Létnak valóban van inspirációja [belehelése] és expirációja [kilehelése], hiszen a Létnél lélegzés van.”

Az inspiráció a csendből sűrűsödő első lélegzet, a születés és ahogy ezt a francia egy szóval mondja, alkotás, a teremtés – a 'création' pillanata.

Kívánom, hogy legyenek részesei mindennek a kiállításon.

Fekete Valéria